

GENERALINĖS ADVOKATĖS
JULIANE KOKOTT IŠVADA,
pateikta 2006 m. rugsėjo 14 d.¹

I — Įvadas

Airijai⁸. Kitą ieškinį Komisija rengiasi pareikšti Portugalijai⁹.

1. Šioje byloje Europos Bendrijų Komisija skundžia valstybę narę dėl nepakankamo specialios paukščių apsaugos teritorijų (toliau – SAT) įsteigimo pagal 1979 m. balandžio 2 d. Tarybos direktyvą 79/409/EEB dėl laukinių paukščių apsaugos² (toliau – Paukščių direktyva). Jau buvo priimti sprendimai, kuriais buvo pripažinta, kad Nyderlandai³, Prancūzija⁴, Suomija⁵ ir Italija⁶ padarė panašius pažeidimus. Be to, taip pat nagrinėjamos bylos, iškeltos Graikijai⁷ ir

2. Svarbiausias klausimas šiose bylose yra įrodyti, kad valstybė narė dar nėra priskyrusi SAT visų teritorijų, kurios turėtų būti priskirtos SAT. Nagrinėjamoje byloje Komisija remiasi Ispanijoje ornitologiškai svarbių teritorijų inventoriumi, kurį 1998 metais paskelbė Ispanijos ornitologų draugija (*Sociedad Española de Ornitología*, toliau – SEO/BirdLife) (toliau – IBA 98; IBA yra *Important Bird Area* (paukščių apsaugai svarbi teritorija) arba *Important Bird Areas* (paukščių apsaugai svarbios teritorijos)).¹⁰ Ispanija abejoja šio inventoriaus kokybe.

1 — Originalo kalba: vokiečių.

2 — OL L 103, p. 1.

3 — 1998 m. gegužės 19 d. Sprendimas *Komisija prieš Nyderlandus* (C-3/96, Rink. p. I-3031).

4 — 2002 m. lapkričio 26 d. Sprendimas *Komisija prieš Prancūziją* (C-202/01, Rink. p. I-11019).

5 — 2003 m. kovo 6 d. Sprendimas *Komisija prieš Suomiją* (C-240/00, Rink. p. I-2187).

6 — 2003 m. kovo 20 d. Sprendimas *Komisija prieš Italiją* (C-378/01, Rink. p. I-2857).

7 — Žr. mano šiandien pateiktą išvadą byloje *Komisija prieš Graikiją* (C-334/04, nagrinėjama Teisingumo Teisme).

8 — Žr. mano šiandien pateiktą išvadą byloje *Komisija prieš Airiją* (C-418/04, nagrinėjama Teisingumo Teisme).

9 — 2005 m. sausio 14 d. Komisijos pranešimas spaudai IP/05/45.

10 — Carlota Viada (leid.) „Áreas importantes para las aves en España“, Madridas, 1998.

II — Teisinis pagrindas

- d) kitas rūšis, kurioms dėl specifinio jų buveinių pobūdžio reikia išskirtinio dėmesio.

3. Paukščių direktyvos 4 straipsnio 1 ir 2 dalyse nustatyta, kokiose valstybių narių teritorijose turi būti įsteigtos SAT, 3 dalyje – Komisijos informacija dėl SAT steigimo:

Vertinant visada remiamasi populiacijų gausumo tendencijomis ir pokyčiais.

„1) Siekiant užtikrinti, kad I priede minimos rūšys savo paplitimo areale išliktų ir veistųsi, jų buveinėms taikomos specialios apsaugos priemonės.

Atsižvelgdamos į šių rūšių apsaugos reikavimus geografiniame jūros ir sausumos plote, kuriame taikoma ši direktyva, šių rūšių apsaugai valstybės narės įsteigia tinkamiausio dydžio specialios apsaugos teritorijas ir tinkamiausią jų kiekį.

Todėl būtina atsižvelgti į:

- a) rūšis, kurioms gresia pavojus išnykti;

2) Valstybės narės panašias priemones taiko nuolatos aptinkamoms I priede nenurodytoms migruojančioms rūšims, atsižvelgiant į jų apsaugos poreikį geografiniame jūros ir sausumos plote, kuriame taikoma ši direktyva, jų veisimosi, šėrimosi ir žiemojimo bei poilsio teritorijų, esančių jų migracijos kelyje, atžvilgiu. Dėl šios priežasties valstybės narės kreipia išskirtinį dėmesį šlapžemių, ypač tarptautinės svarbos šlapžemių, apsaugai.

- b) rūšis, kurioms gali pakenkti tam tikri jų buveinių pokyčiai;

- c) rūšis, kurios laikomos retomis dėl jų mažų populiacijų ar riboto paplitimo arealo;

3) Valstybės narės pateikia Komisijai visą reikiamą informaciją, kad ji galėtų imtis atitinkamų iniciatyvų bendradarbiavimui už-

tikrinti, kuris būtinas, kad 1 ir 2 dalyse minimos teritorijos sudarytų nuoseklią visumą, atitinkančią šių rūšių apsaugos reikavimus geografiniame jūros ir sausumos plote, kuriame taikoma ši direktyva.“ (Pataisytas vertimas)

4. Devintoje konstatuojamojoje dalyje paaiškintas šis reguliavimas:

„Kadangi visų paukščių rūšių apsaugai yra būtina išsaugoti, palaikyti arba atstatyti pakankamos įvairovės ir ploto buveines; kadangi siekiant užtikrinti tam tikrų paukščių rūšių išlikimą ir veisimąsi jų paplitimo areale, jų buveinėms turėtų būti taikomos specialios apsaugos priemonės; kadangi taikant tas priemones taip pat būtina atsižvelgti į migruojančias rūšis, o priemonės turi būti koordinuojamos taip, kad sudarytų nuoseklią visumą.“

5. Paukščių direktyvos 10 straipsnyje numatyta, kad valstybės narės skatina ornitologinius tyrimus:

„1) Valstybės narės skatina tiriamąjį ir bet kokius kitus darbus, reikalingus visų

1 straipsnyje nurodytų paukščių rūšių populiacijų apsaugai, tvarkymui ir naudojimui.

2) Išskirtinis dėmesys skiriamas tiriamajam ir kitokiam darbui V priede išvardytais temomis. Valstybės narės siunčia Komisijai reikiamą informaciją, kad ji galėtų imtis atitinkamų priemonių šiame straipsnyje nurodytam tiriamajam ir kitokiam darbui koordinuoti.“

6. V priede minimos atskiros tyrimo sritys, kurioms reikia išskirtinio dėmesio.

7. Pagal 1992 m. gegužės 21 d. Tarybos direktyvos 92/43/EEB dėl natūralių buveinių ir laukinės faunos bei floros apsaugos¹¹ (toliau – Buveinių direktyva) 3 straipsnio 1 dalies antrąją pastraipą šia direktyva įsteigtas *Natura 2000* tinklas apima taip pat specialios apsaugos teritorijas, įsteigtas valstybių narių pagal Direktyvą 79/409/EEB.

¹¹ — OL L 206, p. 7.

III — Ikiteisminė procedūra ir šalių reikalavimai

8. 2000 m. sausio 26 d. Komisija, išsiuntusi Ispanijos vyriausybei oficialų pranešimą, nurodė pateikti savo pastabas remiantis EB 226 straipsniu. Komisija kaltino Ispaniją įsteigus nepakankamą kiekį SAT pagal Paukščių direktyvos 4 straipsnį. Tuo metu, Komisijos duomenimis, Ispanija buvo įsteigusi SAT 175 teritorijose, užimančiose iš viso 33 582 kvadratinį kilometrų plotą.

9. Komisija, siekdama įrodyti nepakankamą SAT įsteigimą, rėmėsi IBA 98. Į šį inventorių įtraukta 391 teritorija, kurios užima iš viso 15 862 567 ha plotą, t. y. 31,5 % Ispanijos teritorijos ploto.

10. 2000 metais Ispanija ginčijo Komisijos kaltinimą, bet tuo pačiu metu steigė naujas SAT.

11. Todėl 2001 m. sausio 31 d. pagrįstoje nuomonėje buvo minimos 262 SAT Ispanijoje, užimančios iš viso 53 674 kvadratinį kilometrų plotą. Šioje pagrįstoje nuomonėje Komisija nustatė Ispanijai paskutinį dviejų mėnesių terminą, per kurį turėjo būti įsteig-

tos reikalaujamos papildomos SAT. Ispanijos vyriausybės prašymu Komisija pratęsė šį terminą iki 2001 m. gegužės 3 dienos. 2001 m. kovo mėnesį Ispanija pranešė Komisijai apie 13 papildomų SAT, užimančių iš viso 402 272 ha plotą, įsteigimą.

12. Per kitus kelerius metus Ispanija keliais etapais padidino SAT skaičių iki 427, kurių bendras plotas yra 79 778 kvadratinį kilometrų, t. y. 15,8 % Ispanijos teritorijos ploto.

13. Komisijai neužteko šios pažangos. Todėl 2004 m. birželio 4 d. ji pareiškė ieškinį.

14. Komisija Teisingumo Teismo prašo:

„1. Pripažinti, kad specialios paukščių apsaugos teritorijoms nepriskyrusi pakankamo kiekio ir dydžio teritorijų, kad suteiktų apsaugą visoms 1979 m. balandžio 2 d. Tarybos direktyvos 79/409/EEB dėl laukinių paukščių apsaugos I priede išvardytoms paukščių rūšims bei minėtame priede nenurodytoms migruojančioms rūšims, Ispanijos Karalystė neįvykdė įsipareigojimų pagal Direktyvos 79/409 4 straipsnio 1 ir 2 dalis.

2. Priteisti iš Ispanijos Karalystės bylinėjimosi išlaidas.“

18. Per žodinę proceso dalį Komisija atsisakė ieškinio autonominės Estremadūros srities atžvilgiu.

15. Ispanijos Karalystė prašo:

IV — Vertinimas

„1. Atmesti ieškinį.

19. Komisija kaltina Ispaniją įsteigus per mažai SAT. Tačiau ieškinys pateiktas tik dėl septynių Ispanijos autonominių sričių¹³.

2. Priteisti iš institucijos – ieškovės bylinėjimosi išlaidas.“

A — Dėl pareigos įsteigti SAT teisinių pagrindų

16. Nors ieškovės reikalavimai siejami su visa Ispanija, argumentai skirti tik autonominėms Andalūzijos, Balearų salų, Estremadūros, Kanarų salų, Kastilijos-La Mančos, Katalonijos, Galisijos ir Valensijos sritims.

20. Šalys neginčija pareigos steigti SAT teisinių pagrindų.

17. Pareiškus ieškinį, SAT skaičius Ispanijoje buvo padidintas iki 502. Jų bendras plotas yra maždaug 86 537 kvadratiniai kilometrai. Sausumoje esančios SAT atitinka 17 % Ispanijos teritorijos ploto. Be to, 20 SAT apima vandens plotus, užimančius 574 kvadratinį kilometrų plotą¹².

21. Pagal Paukščių direktyvos 4 straipsnio 1 dalies ketvirtąją pastraipą, I priede minimų rūšių apsaugos tikslais valstybės narės tinkamiausio dydžio teritorijas ir tinkamiausią jų

¹² — Duomenys iš Komisijos Natura barometro, 2005 m. birželio mėn. būklė, ec.europa.eu/environment/nature/nature_conservation/useful_info/barometer/barometer.htm.

¹³ — Pavyzdžiui, panašiai Teisingumo Teismas, nagrinėdamas iš esmės Komisijos ieškinį prieš Jungtinę Karalystę, byloje apsirobojo Gibraltarui, žr. 2005 m. spalio 20 d. Sprendimą (C-6/04, Rink. p. I-9017, 79 punktą ir rezoliucinės dalies 1 punkto ketvirtą įtrauką).

kiekį priskiria SAT. Kartu yra atsižvelgiama į šių rūšių apsaugos reikalavimus geografiniame jūros ir sausumos plote, kuriame taikoma ši direktyva. Šio įpareigojimo negalima būtų išvengti, imantis kitų specialios apsaugos priemonių¹⁴.

22. Pagal 4 straipsnio 2 dalį, valstybės narės panašias priemones taiko nuolat aptinkamoms I priede nenurodytoms migruojančioms rūšims jų veisimosi, šėrimosi ir žiemojimo bei poilsio teritorijų, esančių jų migracijos kelyje, atžvilgiu. Dėl šios priežasties valstybės narės kreipia išskirtinį dėmesį šlapžemių, ypač tarptautinės svarbos šlapžemių, apsaugai.

23. Iš Paukščių direktyvos 4 straipsnio 3 dalies ir devintos konstatuojamosios dalies aišku, kad SAT turi sudaryti nuoseklią visumą, atitinkančią šių rūšių apsaugos reikalavimus geografiniame jūros ir sausumos plote, kuriame taikoma ši direktyva.

24. Pagal nusistovėjusią teismo praktiką, nors valstybės narės turi tam tikrą diskreciją rinkdamosi SAT, vis dėlto šios teritorijos įsteigiamos ir jų ribos nustatomos vadovau-

jantis tik direktyvoje nustatytais ornitologiniais kriterijais. Kiti ineteresai, ypač ekonominio ar socialinio pobūdžio, negali turėti jokios reikšmės steigiant SAT¹⁵.

25. Teisingumo Teismas yra konstatavęs, kad nuo Ispanijos įstojimo momento, t. y. nuo 1986 m. sausio 1 d., ji turėjo visiškai vykdyti įpareigojimą steigti SAT¹⁶. Tačiau vykstant šiai procedūrai data, į kurią turi būti atsižvelgiama vertinant įsipareigojimų neįvykdymą, yra, kaip žinoma, Komisijos pagrįstoje nuomonėje nustatyto termino pabaiga¹⁷. Kadangi Komisija šį terminą vėliau pratęsė iki 2003 m. gegužės 3 d., reikia išnagrinėti, ar Ispanija iki šios dienos buvo įsteigusi pakankamai SAT.

B — Dėl ieškinyje pateikto kaltinimo dalinio pripažinimo

26. Nors Ispanija intensyviai ginčija kaltinimą, ypač dėl inventoriaus IBA 98 reikšmės

14 — Sprendimo *Komisija prieš Nyderlandus* (nurodytas 3 išnašoje) 55 ir paskesni punktai.

15 — 1993 m. rugpjūčio 2 d. Sprendimas *Komisija prieš Ispaniją (Santoña pelkė)* (C-355/90, Rink. p. I-4221, 26 punktas); 1996 m. liepos 11 d. Sprendimas *Royal Society for the Protection of Birds (Lappel Bank)* (C-44/95, Rink. p. I-3805, 26 punktas) ir sprendimo *Komisija prieš Nyderlandus* (nurodytas 3 išnašoje) 59 punktas.

16 — Sprendimo *Santoña pelkė* (nurodytas 15 išnašoje) 11 punktas.

17 — 2002 m. liepos 4 d. Sprendimas *Komisija prieš Graikiją* (C-173/01, Rink. p. I-6129, 7 punktas); 2003 m. balandžio 10 d. Sprendimas *Komisija prieš Prancūziją* (C-114/02, Rink. p. I-3783, 9 punktas) ir 2006 m. gegužės 18 d. Sprendimas *Komisija prieš Ispaniją* (medžioklė naudojant kilpas su stabdikiu) (C-221/04, Rink. p. I-4515, 23 punktas).

vertinant pareigą steigti SAT, tačiau nuo 2003 m. gegužės 3 d. Andalūzijoje, Balearų salose, Kastilijoje-La Mančioje, Katalonijoje, Galisijoje ir Valensijoje ji įsteigė naujas arba išplėtė esamas SAT. Nuo šio momento Ispanija nėra pranešusi apie naujų SAT įsteigimą Kanarų salose, bet šios salų grupės atžilgiu Ispanija rašytinėse pastabose pripažįsta būtinybę įsteigti mažiausiai 16 naujų SAT ir būtinybę išplėsti 11 jau esamų SAT. Taip pat ir Andalūzijoje, Katalonijoje, Galisijoje ir Valensijoje turėtų būti steigiamos naujos SAT arba išplečiamos esamos.

28. Kita vertus, visose bylose buvo kitų aplinkybių, dėl kurių išipareigojimų neįvykdymas buvo ypač sunkus. Su Prancūzija susijusioje byloje šešių I priede minimų rūšių apsaugos tikslais nė viena teritorija nebuvo priskirta SAT²⁰, Suomijos atveju buvo įsteigta tik penkiolika SAT, kurių neginčijamai nepakako²¹, o su Italija susijusioje byloje ši valstybė narė pripažino, kad pasirinkdama teritorijas ji atsižvelgė į ekonominius ir rekreacinius pagrindus²². Be to, buvo nustatyta, kad Italijoje buvo įsteigta daug mažiau SAT nei nurodyta IBA 89²³. Todėl palyginti menkai būtų pagrįsta priimti Ispanijai nepalankų sprendimą vien tik dėl tam tikru metu įsteigtų SAT.

27. Keliose ankstesnėse bylose Teisingumo Teismas pasinaudojo tokiomis aplinkybėmis, kad konstatuotų, jog iki nustatytos datos buvo įsteigta nepakankamai SAT¹⁸. Kadangi valstybė narė, steigdama SAT, pripažįsta, kad ši teritorija yra tinkamiausia paukščių apsaugai teritorija¹⁹, tai galima būtų manyti, kad Ispanija, įsteigusi naujas SAT pasibaigus pagrįstoje nuomonėje nustatytam terminui, pripažino, kad yra įpareigota šias teritorijas įsteigti.

29. Tačiau pirmiausia sprendimas šiuo pagrindu būtų nepateisinamas besitęsiančio ginčo tarp šalių atžvilgiu. Iš tiesų ieškinys neprarado savo dalyko dėl to, kad buvo įsteigtos SAT ir apie jas pranešta. Ispanija ginčija tai, kad yra įpareigota steigti naujas SAT IBA 98 pagrindu, o Komisija akivaizdžiai yra nepatenkinta ligšiol atliktais veiksmais. Jei remiantis šiomis įsteigtomis SAT ir pranešimais apie jas būtų priimtas Ispanijos

18 — Sprendimo *Komisija prieš Prancūziją* (nurodytas 4 išnašoje) 19 punktą; sprendimo *Komisija prieš Suomiją* (nurodytas 5 išnašoje) 28 punktą ir sprendimo *Komisija prieš Italiją* (nurodytas 6 išnašoje) 16 punktą.

19 — 1991 m. vasario 28 d. Sprendimas *Komisija prieš Vokietiją (Leybucht)* (C-57/89, Rink. p. I-883, 20 punktą).

20 — Sprendimo *Komisija prieš Prancūziją* (nurodytas 4 išnašoje) 20 punktą.

21 — Sprendimo *Komisija prieš Suomiją* (nurodytas 5 išnašoje) 31 punktą.

22 — Sprendimo *Komisija prieš Italiją* (nurodytas 6 išnašoje) 17 punktą.

23 — Sprendimo *Komisija prieš Italiją* (nurodytas 6 išnašoje) 18 punktą.

Karalystei nepalankus sprendimas, ginčas dėl to, kiek naujų teritorijų turėtų būti priskirta SAT, liktų neišspręstas, o jam būtų taikomas EB 228 straipsnis bei prireikus šiomis aplinkybėmis jis galėtų iš naujo būti pateiktas Teisingumo Teismui²⁴.

C — *Dėl likusios šalių ginčo dalies*

30. Šie neaiškumai būtų iš esmės žalingi Ispanijai, nes jeigu jos išipareigojimų apimtis liktų neaiški iš galimo sprendimo, tai ji galėtų nuogąstauti, kad vėliau iškėlus bylą jai būtų priteista periodiškai mokama bauda ir (arba) vienkartinė bauda. Ši nepalanki padėtis būtų neproporcinga, neteisėta ir nepelnyta ypač dėl to, kad sprendimas dėl eigoje įsteigtų SAT ir pranešimo apie jas būtų grindžiamas tik tuo, kad nagrinėjant bylą dėl išipareigojimų nevykdymo Ispanija siekė vykdyti savo išipareigojimus.

31. Todėl reikia priimti sprendimą ir dėl likusios šalių ginčo dalies²⁵.

32. Tam, kad įrodytų savo kaltinimą, Komisija pirmiausia remiasi tuo, kad Ispanijos įsteigtos SAT ieškinyje minėtose autonominėse srityse neapima didelės dalies IBA 98 minimų teritorijų, ir tuo, kad ne visos šlapžemės, kurias Ispanija yra pripažinusi teritorijomis Ramsar (Iranas) susitarimo dėl tarptautinės svarbos šlapžemių²⁶ prasme, yra priskirtos SAT, o taip pat kad apsauga nepakankamai apima ypač saugotinas rūšis pagal Paukščių direktyvos I priedą.

33. Komisija pakartotinai mini nepakankamą ypač saugotinių rūšių apsaugą, bet beveik niekur nepateikia išsamaus pagrindo. Bet kuriuo atveju tam, kad būtų įrodyta nepakankama apsauga, nepakanka išvardyti susijusias rūšis visų autonominių sričių atžvilgiu ir iš dalies paminėti atitinkamas buveines (stepes, šlapžemes ir kalnus). Vienintelis, netiesioginis, šio kaltinimo pagrindimas numatytas IBA 98, kuriame yra įtrauktos dar nepriskirtos SAT tinkamiausios šių rūšių apsaugai teritorijos. Vadinas, šio

24 — Jau daugiau nei metai pažeidimų procedūra prieš Prancūziją ir Italiją yra pagrįstos nuomonės stadijoje pagal EB 228 straipsnį (2005 m. sausio 12 d. Komisijos pranešimas spaudai IP/05/29 dėl Prancūzijos ir 2005 m. sausio 18 d. pranešimas spaudai IP/05/56 dėl Italijos). Tiesa, Komisija šiuo metu nagrinėja, ar Prancūzija, įsteigusi papildomas SAT, įvykdė savo išipareigojimus (2006 m. liepos 3 d. 18 d. pranešimas spaudai IP/06/907).

25 — Žr. generalinio advokato Alber 2002 m. birželio 27 d. išvados byloje, kurioje buvo priimtas 2002 m. lapkričio 26 d. Sprendimas *Komisija prieš Prancūziją* (C-202/01, Rink. p. I-11019), 25 punktą.

26 — 1971 m. vasario 2 d. susitarimas, UNTS, t. 996, p. 245.

kaltinimo nepagrindžia nė vienas naujas rėmimosi IBA 98 atžvilgiu argumentas, bet jis tik grindžiamas šio inventoriaus įrodomosios galios siekiant įrodyti nepakankamą SAT įsteigimą paaiškinimu. Vadinasi, nėra būtina šios argumentacijos vertinti atskirai.

34. Vadinamųjų Ramsar teritorijų atžvilgiu Komisija ieškinyje mini dvi teritorijas Andalūzijoje ir vieną Galisijoje, kurios iki nustatytos datos dar nebuvo priskirtos SAT. Tačiau kadangi Ispanija šio kaltinimo neginčija, jis laikytinas pripažintu.

35. Taigi gali būti nagrinėjama tik IBA 98 įrodomoji galia.

36. Komisija teigia, kad IBA 98 iš turimų šaltinių apima labiausiai dokumentais pagrįstas ir tiksliausias nuorodas, galinčias apibrėžti tinkamiausias svarbių rūšių išsaugojimo ir ypač išgyvenimo bei veisimosi teritorijas. Šis inventorius pagrįstas subalansuotais ornitologiniais kriterijais, leidžiančiais nustatyti tinkamiausias teritorijas visų I priede minimų rūšių ir šiame priede nenurodytų migruojančių rūšių apsaugai užtikrinti. Be to, jis nurodo pirmumo tvarka steigtiną paukščių apsaugos teritorijas Ispanijoje.

37. Atsižvelgiant į visos Ispanijos teritoriją ir atskirai nagrinėjant autonominės sritis, IBA 98 duomenų ir Ispanijos Karalystės įsteigtų specialios paukščių apsaugos teritorijų palyginimas leidžia padaryti išvadą, kad teritorijos priskirtos specialios paukščių apsaugos teritorijoms nesudaro pakankamo kiekio ir dydžio teritorijų, moksliniu pagrindu tinkamiausių direktyvos 4 straipsnyje numatytų rūšių apsaugai.

38. Ispanija iš esmės prieštarauja tam, kad būtų remiamasi IBA 98, dėl to, kad SAT tinklo kūrimas turėtų būti pagrįstas kompetentingų institucijų pateikta informacija. Tačiau IBA 98 negalėtų būti pagrįstas tokia informacija.

39. Šis požiūris yra tik iš dalies teisingas. SAT steigimas yra išimtinė valstybės narės kompetencija. Jos negali atsisakyti vykdyti savo pareigų, paprasčiausiai perimdamos ar įgyvendindamos kitų institucijų ar paukščių apsaugos organizacijų informaciją. Priešingai, steigiant kiekvieną SAT būtina, kad kompetentingos institucijos būtų įsitikinusios, jog remiantis geriausiais turimais moks-

liniais duomenimis²⁷ atitinkama teritorija yra tinkamiausia paukščių apsaugai.

atmesti visus papildomus reikalavimus įsteigti SAT. Nauja pareiga įsteigti SAT galėtų kilti tik tuomet, jei pasikeistų paukščių buvimo vietos. Šioje byloje nė viena iš šalių nėra pranešusi apie tokį pasikeitimą.

40. Tačiau tai nereiškia, kad apskritai nėra pareigos įsteigti SAT, kol kompetentingos institucijos išsamiai neišnagrinės ir nepatikrins naujos mokslinės informacijos. Reikia priminti, kad pareiga įsteigti SAT galioja nuo tada, kai pasibaigė Paukščių direktyvos įgyvenimo terminas, Ispanijai – nuo 1986 m. sausio 1 dienos.²⁸ Taip pat pareiga įsteigti SAT neapsiriboja tam tikru metu turima mokslinė informacija²⁹.

41. Ši pareiga apima kitą reikalavimą, t. y. reikalavimą nustatyti tinkamiausias teritorijas. Todėl Paukščių direktyvos 10 straipsnis kartu su V priedu valstybės nares įpareigoja skatinti reikalingą tiriamąjį ir bet kokius kitus darbus. Pagaliau Ispanija jau iki 1986 metų turėjo pati parengti išsamų mokslinį paukščių buvimo savo teritorijoje inventorių ir jo pagrindu įsteigti SAT. Jeigu šis reikalavimas būtų visiškai įvykdytas, tai arba IBA 98 apimtų tik SAT, arba Ispanija lengvai galėtų

42. Atsižvelgiant į tai, kas nurodyta, nagrinėjamoje byloje IBA 98 inventoriaus reikšmė yra aiški. Net Komisijos nuomone, šis inventorių išsamiai neapibrėžia įsteigtinų SAT tinklo. Komisija nesitiki, kad Ispanija *kiekvieną atskirą* į inventorių įtrauktą teritoriją priskirs visą SAT. Todėl Komisija atsiskaitė kaltinimo dėl nepakankamo SAT įsteigimo tam tikrų autonominių sričių atžvilgiu, nors SAT buvo įsteigta mažiau, nei nurodyta IBA 98³⁰, ir taip pat pripažino moksliskai pagrįstą SAT, esančių IBA, ribų nustatymą, nors jų plotas yra daug mažesnis už nurodytąjį IBA 98³¹. IBA 98 greičiau laikytinas tik šaltiniu, parodančiu, kad iki šiol SAT įsteigimas aiškiai neatitinka Paukščių direktyvos 4 straipsnio reikalavimų.

43. Iš esmės teritorijų inventorių šia prasme galima pasinaudoti. Dėl ankstesnio inventoriaus IBA 89 Teisingumo Teismas yra

27 — Žr. 1991 m. sausio 17 d. Sprendimą *Komisija prieš Italiją* (C-157/89, Rink. p. I-57, 15 punktas), susijusį su medžioklės laiku, ir 2006 m. birželio 8 d. Sprendimą *WWF Italia ir kt.* (C-60/05, Rink. p. I-5083, 27 punktas).

28 — Sprendimo *Santoña pelkė* (nurodytas 15 išnašoje) 11 punktas.

29 — 2006 m. kovo 23 d. Sprendimas *Komisija prieš Austriją (Lauteracher Ried)* (C-209/04, Rink. p. I-2755, 44 punktas).

30 — Dubliko 38 punktas.

31 — Ieškinio 183 punktas, šiuo klausimu žr. 94 ir paskesnius punktus.

nusprendęs, kad atsižvelgiant į jo mokslinį pobūdį ir nepateikus mokslinių įrodymų, be kita ko, patvirtinančių, jog kitas, nei šiame inventoriuje nurodytos vietos, kurių visas plotas yra mažesnis nei pastarųjų, priskyrus SAT buvo galima įvykdyti įsipareigojimus pagal Paukščių direktyvos 4 straipsnio 1 ir 2 dalis, nors šis inventorių nėra atitinkamai valstybei narei teisiškai privalomas, Teisingumo Teismas gali jį naudoti kaip nuorodą, leidžiančią įvertinti, ar valstybė narė SAT priskyrė pakankamo dydžio teritorijas ir pakankamą jų kiekį minėtų direktyvos nuostatų prasme³².

44. Komisija nebesiremia šiuo ankstesniu Teisingumo Teismo pripažintu inventoriu, bet remiasi IBA 98. Ji laikosi nuostatos, kad IBA 98 apima geriausią turimą mokslinę informaciją apie tinkamiausias paukščių apsaugai teritorijas.

45. Ispanija galėtų atmesti šią informaciją, pateikdama geresnius mokslinius duomenis, iš kurių būtų aišku, kad įsteigus SAT visiškai įvykdyti įsipareigojimai pagal Paukščių direktyvos 4 straipsnį³³. Atrodo, kad autonominės sritys, kurios jau nėra nagrinėjamos bylos dalykas, šiuo įrodymu pasinaudojo įtikinant Komisiją. Taip pat Ispanija įvairių

kitų autonominių sričių atžvilgiu teigia, kad atitinkami duomenys egzistuoja arba rengiami. Tačiau šis argumentas apskritai³⁴ nėra pakankamai pagrįstas, kad Teisingumo Teismas galėtų patikrinti, ar šiuo atžvilgiu IBA 98 yra paneigtas.

46. Kiek svarbu nagrinėjamoje byloje, Ispanija laikosi kitos strategijos. Ji siekia ginčyti IBA 98 inventoriaus mokslinę vertę tam, kad sutrukdytų pasinaudoti juo kaip nepakankamo SAT steigimo įrodymu. Todėl ji pareiškia nemažai esminės kritikos, ginčija panaudotų duomenų kokybę ir galiausiai nesutinka su keletu tinkamiausių paukščių apsaugai teritorijų nustatymo kriterijų.

1. Dėl esminės IBA 98 kritikos

47. Pirmiausia, Ispanijos vyriausybė reiškia esminę kritiką dėl IBA 98. Ji teigia, kad šis

32 — Sprendimo *Komisija prieš Nyderlandus* (nurodytas 3 išnašoje) 68–70 punktai ir sprendimo *Komisija prieš Italiją* (nurodytas 6 išnašoje) 18 punktas.

33 — Žr. sprendimo *Komisija prieš Nyderlandus* (nurodytas 3 išnašoje) 66 punktą ir sprendimo *Komisija prieš Italiją* (nurodytas 6 išnašoje) 18 punktą – abu susiję su IBA 89, bei generalinio advokato P. Léger išvados byloje *Komisija prieš Šveicariją* (C-240/00, Rink. p. I-2187) 42 punktą.

34 — Tik autonominės Katalonijos sritys ir Kanarų sritys atžvilgiu galima atpažinti pirmuosius moksliniais pagrįstus argumentus, šiuo klausimu žr. 106 bei 126 ir paskesnius punktus.

inventorius yra visiškai kitokios kokybės nei IBA 89. IBA 89, Komisijai užsakius, parengė Tarptautinė paukščių apsaugos taryba, o IBA 98 parengė tik Ispanijos paukščių apsaugos organizacija *SEO/BirdLife*. Tarptautinė *BirdLife*, Tarptautinės paukščių apsaugos tarybos teisių perėmėja, aiškiai atsisakė priimti atsakomybę už IBA 98 turinį.

48. Nėra aišku, kaip, tik praėjus devyneriems metams po IBA 89, užuot apėmusi 9,5 milijono hektarų, IBA 98 galėjo apimti 16 milijonų hektarų. Be to, Komisijos ir Teisingumo Teismo nuomone, IBA 89 buvo griežtai parengtas, tikslus ir išsamus. Atrodo, kad priėmus sprendimą *Komisija prieš Nyderlandus*³⁵ *SEO/BirdLife* vienašaliai siekė padidinti ornitologiniu požiūriu reikšmingų teritorijų kiekį ir plotą tam, kad būtų sukurti argumentai įsipareigojimų nevykdymo byloje. IBA 98 buvo paskelbtas 1999 metų pradžioje, o po metų buvo inicijuota nagrinėjama byla dėl įsipareigojimų nevykdymo.

49. Tačiau, kaip teisingai pabrėžia Komisija, IBA 98 parengė ta pati organizacija, kuri taip pat parengė IBA 89 ispaniškąją dalį: *SEO/BirdLife*. Nors IBA 98 sietina su sąlyga, kad Tarptautinė *BirdLife*, t. y. tarptautinė vadovaujančioji paukščių apsaugos organizaci-

joms sąjunga, atsisako priimti atsakomybę, vis dėlto ši organizacija yra atsakinga nuotada, kai IBA 98 buvo įtraukta į Europos paukščių apsaugai svarbių teritorijų inventorių, IBA 2000, už kurį ji atsako³⁶.

50. *SEO/BirdLife* yra pripažinta, kompetentinga su Ispanija susijusiais ornitologiniais klausimais organizacija. Ispanija aiškiai su tuo sutinka. Komisijos pateikti nurodymai parengti ekspertų atsakaitas, kurias Ispanijos valdžios instancijos pateikė šiai organizacijai, Ispanijos valstybinių valdžios institucijų dalyvavimas IBA 98³⁷ ir papildomas SAT steigimas IBA 98 pagrindu keliuose Ispanijos autonominėse srityse patvirtina *SEO/BirdLife* autoritetą moksliniais klausimais. Galiausiai Teisingumo Teismas neseniai aiškiai rėmėsi *SEO/BirdLife* ataskaita dėl strazdų gaudymo³⁸.

51. Atsižvelgiant į metodiką ir Komisijos dalyvavimą, naujasis inventorius yra labai panašus į anksčiau parengtąjį. IBA 98 inven-

35 — Nurodytas 3 išnašoje.

36 — Heath, M. F. & M. I. Evans, *Important Bird Areas in Europe. Priority sites for conservation*. 2 tomas: *Southern Europe, BirdLife Conservation Series Nr. 8*, II tomas, Cambridge, (2000), p. 515 ir kt.

37 — Žr. sąrašo IBA 98 14 p.

38 — 2004 m. gruodžio 9 d. Sprendimas *Komisija prieš Ispaniją* (C-79/03, Rink. p. I-11619, 19 punktas).

torius, kaip ir IBA 89, sukurtas panaudojus kelis ornitologinius kriterijus, siekiant nustatyti tinkamiausias teritorijas paukščių buvimo priežiūrai atlikti.

atnaujinti ir papildyti svarbių teritorijų inventorių, kurio, kaip įrodymo, reikšmę yra pripažinęs Teisingumo Teismas nepakankamo SAT steigimo atžvilgiu, strategija yra prasminga tokiai paukščių apsaugai skirtai organizacijai, kokia yra SEO/BirdLife. Taip pat panašios strategijos laikėsi ir Tarptautinė BirdLife, bendradarbiavusi su savo kitais partneriais Europos valstybėse ir 2000 m. paskelbusi naują Europos inventorių⁴⁰.

52. Atsižvelgiant į kriterijus, taikytus teritorijų pasirinkimui, didžioji dalis IBA 89 ir IBA 98 yra tapati³⁹. Ispanijos pabrėžiamas Komisijos dalyvavimas IBA 89 iš esmės apsiriboja pagalba ornitologams rengiant kriterijus. Kadangi dauguma kriterijų toliau yra naudojami, Komisija bent netiesiogiai atsako už IBA 98. Kita vertus, IBA 89 atžvilgiu Komisija beveik negalėjo prižiūrėti duomenų rinkimo, nes ji negalėjo kiekvienu atveju patikrinti paukščių buvimo ir apimties. Vadinas, šiuo požiūriu nėra reikšmingo skirtumo tarp IBA 89 ir IBA 98.

54. Galiausiai nėra priimtinas Ispanijos prieštaravimas, kad jos įnašas steigiant SAT Bendrijoje yra neproporcingai didelis. Iš tiesų ieškinio pareiškimo metu teritorijos, kurioje įsteigtos SAT, dalis buvo didžiausia Ispanijoje. Tuo metu Ispanijai priklausė 35 % visos Bendrijos teritorijos, priskirtos SAT, nors Ispanijos teritorija sudaro tik 16 % Bendrijos teritorijos.

53. Be to, Ispanijos vyriausybės esminiai prieštaravimai dėl IBA 98 yra tik prielaidos – beveik įtarimai – ir dėl šios priežasties tik jie vieni negali pagrįsti abejonių dėl inventoriaus reikšmės. Tai, kad pagausėjusios mokslinės žinios apie paukščių buvimą sudaro galimybę nustatyti naujas paukščių apsaugai tinkamiausias teritorijas, yra įtikinama. Siekio

55. Tačiau šis argumentas teisine prasme nėra reikšmingas. Paukščių direktyvos 4 straipsnis nereikalauja, kad kiekviena valstybė narė steigtų SAT atsižvelgdama į savo dydį, bet reikalauja, tinkamiausias paukščių apsaugai teritorijas kad valstybės narės priskirtų SAT. Šioms valstybėms narėms, atsižvelgiant į jų geografinę ir biologinę situaciją, priklauso skirtingo dydžio tokios

39 — Žr. toliau 70 ir paskesnius punktus.

40 — IBA 2000, nurodytas 36 išnašoje.

teritorijos. Šiuo metu Slovėnija ir Slovakija yra priskyrusios aiškiai didžiausias savo teritorijų dalis SAT⁴¹. Jeigu valstybė narė, steigdama SAT, yra neproporcingai prisidėjusi prie *Natura 2000* kūrimo, tai Bendrija, remdamasi lojalumo Bendrijai principu, turėtų tinkamai atsižvelgti į šią valstybę narę šiam tinklui skirdama Bendrijos paramą⁴².

56. Todėl esminiai Ispanijos prieštaravimai dėl IBA 98 negali sukelti abejonių dėl šio inventoriaus mokslinės kokybės. Iš principo naujam inventoriui, kaip ir ankstesniajam, dėl jo kilmės turi būti pripažinta lygiavertė mokslinė kokybė.

2. Dėl panaudotų duomenų

57. Kiti Ispanijos prieštaravimai sietini su IBA 98 turinio kokybe. Atsižvelgiant į juos,

41 — Pagal Komisijos *Natura* barometrą, 2005 m. birželio mėn. būklė (nurodytas 12 išnašoje) 23 % Slovėnijos teritorijos ir 25,2 % Slovakijos teritorijos.

42 — Nors finansavimo nuostatos pagal Buveinių direktyvos 8 straipsnį neapima SAT pagal Paukščių apsaugos direktyvą, bet šeštoji Bendrijos aplinkosaugos veiksmų programa mini, kad *Natura 2000* tinklo sukūrimas yra pirmumą turinti akcija: „sukuriant „Natura 2000“ tinklą bei įgyvendinant būtinus techninius ir finansinius dokumentus ir priemones, kurių reikia tinklui visiškai įgyvendinti bei apsaugoti rūšis, nepriskiriamas „Natura 2000“ tinklo teritorijoms, tačiau saugomas pagal direktyvų dėl buveinių ir paukščių reikalavimus“ (2002 m. liepos 22 d. Europos Parlamento ir Tarybos sprendimo Nr. 1600/2002/EB, nustatančio šeštąją Bendrijos aplinkosaugos veiksmų programą, 6 straipsnio 2 dalies a punkto septinta įtrauka (OL L 242, p. 1)).

reikia išnagrinėti duomenų rinkimą ir, remiantis tuo, IBA 98 duomenų kokybę.

58. Ispanija kritikuoja tai, kad inventorius neapima šaltinių, leidžiančių įvertinti jau įtrauktas teritorijas. Dėl to negali būti patikrinta esminė informacija ir teritorijų apimtis. Šiuo požiūriu Ispanijos vyriausybė neįvertina to, kad bet kuriuo metu gali būti patikrintas paukščių buvimas ir naudojamos teritorijos atliekant mokslinį tyrimą vietoje, t. y. atskirose SAT. Be to, šaltinių situacija nebuvo geresnė ir ankstesnio IBA 89 inventoriaus atveju. Nepaisant to, Teisingumo Teismas pripažino šį inventorių.

59. Ispanija nurodo ir tai, kad *SEO/BirdLife* yra atsisakiusi tik atsakingoms už SAT steigimą autonominėms sritims suteikti neribotą priėjimą prie IBA duomenų bazės. Šioje duomenų bazėje gali būti skirtingos kiekvienai IBA neatsispindinčios inventoriuje informacijos, ypač literatūros nuorodos ir nuorodos dėl duomenų, susijusių su teritorijų ribų nustatymu, kokybės⁴³.

43 — IBA 98, p. 363 ir kt.

60. Nėra žinoma, kad IBA 89 atveju egzistavo pakankamos priemonės, galėjusios palengvinti valstybėms narėms SAT steigimą. Būtų labai apgailėtina, jei šiandien būtų kitaip ir, nepaisant to, kompetentingos institucijos negalėtų pasinaudoti šiomis priemonėmis. Susidaro įspūdis, kad *SEO/BirdLife* nedaro visko, kas įmanoma, tam, kad įgyvendintų savo tikslą – įsteigti visas SAT. Tačiau kartu reikia pastebėti, kad *SEO/BirdLife* yra tik atsisakiusi suteikti visiškai laisvą priėjimą prie duomenų bazės, bet, atrodo, yra pasirengusi tartis dėl priėjimo sąlygų.

61. Bet kuriuo atveju tai, kad yra atsisakoma suteikti priėjimą, nesukelia abejonių dėl paskelbto inventoriaus mokslinės kokybės. Inventoriuje ne tik vertinama šioje duomenų bazėje nurodyta literatūra, o iš esmės remiamasi, be kita ko, ir nepaskelbtais *SEO/BirdLife* vietinių grupių, regioninių valdžios institucijų, biologų, gamtos apsaugos grupių, ornitologų, tyrinėtojų, gamtos tyrinėtojų, universitetų profesorių, miškų tarnautojų ir kt. stebėjimų rezultatais ir patirtimi⁴⁴. Todėl esminė informacija pasirenkant IBA yra leidinyje, o duomenų bazėje esančios literatūros nuorodos yra mažai reikšmingos teritorijų nustatymui.

62. Todėl būtų naudinga nustatyti asmenis, atsakingus už duomenų rinkimą atskiruose IBA. Šie asmenys, turėdami profesinių žinių, galėtų padėti kompetentingoms institucijoms nustatant ir priskiriant teritorijas SAT. Tačiau per žodinę proceso dalį Komisija yra teisingai pabrėžusi, kad šių asmenų atžvilgiu *SEO/BirdLife* gali taikyti konfidencialumo reikalavimą, jei jie dėl savo išipareigojimų steigiant SAT baiminasi represijų. Šios galimybės ypač nereikėtų atsisakyti tada, kai šie asmenys pagal specialybę dirba valstybinėje valdžios institucijoje, kuri nepalankiai vertina SAT steigimą. Ginčijamų IBA atveju gali kilti problemų ir vietinių lygiu.

63. Ispanijos vyriausybė negali prieštarauti ieškiniui remdamasi teisės į gynybą pažeidimu dėl duomenų bazėje esančios informacijos. Ieškinys yra grindžiamas ne šia informacija, o tik paskelbtu IBA 98 inventoriumi.

64. Be to, Ispanija negali remtis Komisijos pagalbos trūkumu. Nors Komisija yra įpareigota kuo daugiau padėti valstybėms narėms, šioms steigiant SAT, tai Komisijai neleidžia teikti valstybei narei privatiems asmenims priklausančios informacijos. Būtent tai taikoma ir šiai duomenų bazei.

44 — IBA 98 p. 39.

65. Bet kuriuo atveju, nepaisant to, kokia apimtimi buvo atsisakyta suteikti priėjimą prie duomenų bazės, Ispanijos vyriausybei nėra trukdoma imtis reikalingų priemonių tam, kad visiškai įvykdytas savo įpareigojimą steigti SAT. Priešingai, *SEO/BirdLife*, paskelbdama inventorių, gerokai palengvino tolesnį SAT steigimą. Todėl Ispanijos valdžios institucijos turėjo tirti ne visą valstybės teritoriją, o galėjo koncentruotis ties *IBA*.

torije. Tačiau pagal Paukščių direktyvą ši pareiga priklauso Ispanijai. Todėl tol, kol nėra išsamesnės informacijos, gali būti naudinga ir vidutiniškos ar menkos kokybės informacija kaip tinkamiausių paukščių apsaugai teritorijų buvimo nuoroda.

68. Todėl Ispanijos vyriausybės prieštaravimai dėl *IBA* 98 duomenų kokybės taip pat turi būti atmesti.

66. Be to, Ispanijos vyriausybė siekia sukelti abejonių dėl naudotų duomenų kokybės. *SEO/BirdLife* duomenų kokybę klasifikuoja: 38 % – kaip aukštą, 44 % – kaip vidutinišką ir 18 % – kaip menką⁴⁵. Atsižvelgiant į kiekvieną saugomą paukščių rūšį konkrečioje teritorijoje, *IBA* 98 duomenys pagal kokybę suskirstyti į A, B, C ir U kategorijas. U reiškia nežinomą, C paremtą menka informacija, B – nepakankama informacija, tik A kategoriją charakterizuoja tiksli informacija⁴⁶.

3. Dėl tinkamiausių paukščių apsaugai teritorijų nustatymo kriterijų

67. Ispanija laikosi nuomonės, kad nagrinėjant bylą dėl įsipareigojimų nevykdymo gali būti remiamasi tik A kategorijos informacija. Tačiau šiuo prieštaravimu siekiama, kad Ispanija galėtų nesiiimti veiksmų tol, kol Komisija arba privati organizacija sistemiškai ir aukščiausiu moksliniu lygiu neužregistruos paukščių buvimo vietų visoje valstybės teri-

69. Pagaliau Ispanijos vyriausybė kritikuoja tam tikrus pasirinktus tinkamiausių paukščių apsaugai teritorijų nustatymo kriterijus ir *SEO/BirdLife* atliekamą jų taikymą.

70. Kriterijai yra išdėstyti *IBA* 98 ir *IBA* 2000 inventoriuose⁴⁷. *IBA* įprastai telkiasi daug

45 — *IBA* 98 43 p., 5 diagrama.

46 — *IBA* 98 p. 364 ir kt.

47 — *IBA* 89 pagrindžiantys kriterijai yra įtvirtinti *IBA* 2000, 2 tome, p. 776 ir kt., ir yra palygintini su naujajame sąraše panaudotais kriterijais, žr. taip pat *IBA* 98 p. 368.

rūšies, kuriai kyla pavojus pasauliniu mastu, individų (C.1)⁴⁸ arba mažiausiai 1 % rūšies, kuriai kyla pavojus ES mastu, t. y. Paukščių direktyvos I priede minimų rūšių, reikšmingos visos populiacijos (C.2)⁴⁹, arba kitos migruojančios rūšys (C.3)⁵⁰. IBA taip pat apima didelius, daugiau kaip 20 000 vandens paukščių arba daugiau kaip 10 000 jūros paukščių (C.4) sambūrius, o taip pat kritiškai apkrautas sritis, kuriose nuolat telkiasi daugiau kaip 5 000 gandrų ir daugiau kaip 3 000 paukščių plėšrūnų ar gervių (C.5)⁵¹. Remiantis C.6 kriterijumi penkios į I priedą įtrauktoms rūšims svarbiausios teritorijos yra laikomos svarbiausia ornitologiniu požiūriu teritorija atitinkamame Europos regione (vadinamasis top 5 kriterijus)⁵². C.7 kriterijus apima įsteigtas SAT arba teritorijas, numatytas priskirti SAT, kurios buvo parinktos remiantis kitais kriterijais.

visus reikalavimus vertingų rūšių jų buvimo metu atžvilgiu⁵³.

72. Kadangi didelė IBA 89 ir IBA 98 kriterijų, naudojamų nustatant paukščių apsaugai tinkamiausias teritorijas, dalis sutampa, Teisingumo Teismas iš esmės jau yra juos pripažinęs, kai konstatavo, kad ankstesnis inventorių IBA 89 yra (kiekvienai bylai svarbiu laiku) *vienintelis* dokumentas, sudarantis mokslinį įrodymą nagrinėjant klausimą, ar valstybė atsakovė įvykdė savo įsipareigojimą ir priskyrė SAT teritorijas, kiekio ir dydžio atžvilgiu tinkamiausias saugomų rūšių apsaugai⁵⁴.

71. Be to, *BirdLife* remiasi bendrais teritorijų ribų nustatymo principais. IBA arba aiškiai skiriasi nuo savo apylinkių, kalbant apie jos ribų nustatymą gamtos apsaugos tikslais, arba ji viena ar kartu su kitomis IBA atitinka

73. Tačiau valstybėms narėms nėra draudžiama pačioms išplėtoti kriterijus, naudojamus nustatant paukščių apsaugai tinkamiausias teritorijas, ir SAT steigti šiuo pagrindu⁵⁵. Tačiau šie kriterijai ornitologiniu požiūriu turi būti mažiausiai lygiaverčiai IBA inventoriaus kriterijams.

48 — Šis kriterijus atitinka IBA 89 kriterijų Nr. 5.

49 — Šis kriterijus atitinka IBA 89 kriterijų Nr. 1.

50 — Šis kriterijus neturi atitikmenų IBA 89.

51 — C.4 ir C.5 kriterijai plėtoja IBA 89 kriterijų Nr. 9. Šis kriterijus apima poilsio teritorijas su 20 000 vandens paukščių arba daugiau nei 5 000 plėšrūnų.

52 — C.6 kriterijus nebuvo aiškiai minimas IBA 89 kriterijų sąraše, bet paaiškinimuose, žr. ieškinio 7 priedą, p. 2, byloje C-6/96 *Komisija prieš Nyderlandus* ir ieškinio 16 priedą byloje *Komisija prieš Italiją*, C-378/01. Todėl šis kriterijus plėtojamas ir taikomas vykdamas CORINE biotopo projektą.

53 — IBA 2000 p. 13.

54 — Sprendimo *Komisija prieš Nyderlandus* (nurodytas 3 išnašoje) 69 punktą ir sprendimo *Komisija prieš Italiją* (nurodytas 6 išnašoje) 18 punktą.

55 — Žr. nuorodas 33 išnašoje.

74. Tačiau, neišplėtojusi savo kriterijų, Ispanija ginčija C.1 ir C.6 atrankos kriterijų pagal IBA 98 taikymą ir daugelio nustatytų teritorijų atribojimą.

77. Rūšims, kurioms kyla pavojus pasauliniu mastu, Tarptautinė *BirdLife* dėl šio pavojaus taiko aiškiai žemesnį ribinį dydį, pavyzdžiui, Ispanijos minimiems didiesiems einiams taikoma 30 individų riba⁵⁶. Kita vertus, kaip yra pabrėžusi Komisija, dėl santykinai didesnio šios rūšies paukščių buvimo Ispanijoje *SEO/BirdLife* yra nustačiusi aukštesnį ribinį dydį IBA 98 nei Tarptautinė *BirdLife* – Europos inventoriui.

a) Dėl C.1 kriterijaus

75. Ispanija nurodo, kad *SEO/BirdLife*, priešingai C.1 kriterijaus apibrėžimui, tam tikrais atvejais pasirinko teritoriją, kuri aiškiai apima mažiau nei 1 % saugomos rūšies perinčios populiacijos. Tai ypač taikytina didiesiems einiams. Ispanijoje telkiasi apie 23 000 individų ir dėl to ribinis dydis turėtų būti 230 individų. Tačiau *SEO/BirdLife* naudoja 50 individų ribinį dydį.

78. Be to, palyginti su Teisingumo Teismo pripažintu IBA 89 inventoriumi, šis kriterijus buvo ne sugriežtintas, o sušvelnintas. IBA 89 5 kriterijus apėmė visas retų rūšių ir rūšių, kurioms kyla pavojus, perėjimo sritis.

79. Todėl šis Ispanijos prieštaravimas turi būti atmestas.

b) Dėl C.6 kriterijaus

76. Taip kritikuodama Ispanijos vyriausybę nesupranta šio kriterijaus apibrėžimo. Rūšių, kurioms kyla pavojus pasauliniu mastu, atveju pakanka, kad atitinkamoje teritorijoje būtų tik *didelis* individų skaičius. Suprantama, kad šis didelis skaičius gali būti daug mažesnis nei 1 % ribinis dydis, kuris yra taikomas C.2 kriterijaus atžvilgiu, t. y. rūšims, kurioms kyla pavojus tik ES, bet ne pasauliniu mastu.

80. Ispanija taip pat ginčija C.6 kriterijaus, vadinamojo „top 5“, taikymą. Pagal šį kriterijų kiekvienai rūšiai kiekviename regione tenka penkios geriausios teritorijos kaip tinkamiausios.

⁵⁶ — IBA 2000 p. 13.

sios paukščių apsaugai. Kiekvienoje valstybėje narėje regionai yra atriboti remiantis Eurostato nustatyta teritorinių statistinių vienetų nomenklatūra (*Nomenclature des unités territoriales statistiques* – NUTS). Siekiant, kad kuriami Europos regionai būtų panašaus dydžio, *BirdLife* skirtingose valstybėse narėse yra parinkusi skirtingą šioje nomenklatūroje numatytą lygį⁵⁷. Ispanijoje yra pasirinktas 2 lygis, kuris atitinka autonomines sritis ir dėl to leidžia teritoriją suskirstyti į 17 regionų.

81. Ispanija nesutinka su tuo, kad autonominės sritys būtų pripažįstamos Europos regionais šio kriterijaus prasme. Ji teigia, kad autonominių sričių ribos nustatomos remiantis ne ornitologiniais kriterijais, bet jos yra administraciniai vienetai. Atitinkamai Ispanijoje tokių regionų yra 17, Italijoje – 20 ir Prancūzijoje – 95⁵⁸. Ji tvirtina, kad, atvirkščiai, turi būti orientuojamasi į vadinaamuosius biogeografinius regionus, kurie naudojami taikant Buveinių direktyvą.

82. Buveinių direktyvos tikslais visa Bendrijos teritorija šiuo metu yra suskirstyta į

septynis biogeografinius regionus: kontinentinį, Viduržemio jūros, alpinį, atlantinį, Makaronezijos, borealinį ir panoninį regionus. Ispanijoje yra keturių šių regionų dalys, t. y. atlantinio, Viduržemio jūros, alpinio ir Makaronezijos biogeografinių regionų dalys.

83. Jeigu tik ispaniškos biogeografinių regionų dalys būtų pripažintos „Europos regionais“ C.6 kriterijaus prasme, tai labai sumažėtų šį kriterijų atitinkančių teritorijų skaičius. Vietoj daugiausia 85 geriausių teritorijų kiekvienai saugomai rūšiai Ispanijoje būtų daugiausia tik 20 geriausių teritorijų kiekvienai saugomai rūšiai.

84. Šio Ispanijos prieštaravimo neturėtų būti nepaisoma. Šiuo požiūriu nėra esminis Komisijos argumentas, kad Ispanija iki šiol visada tvirtino, jog apie įsipareigojimų steigti SAT vykdymą turėtų būti sprendžiama atskirai autonominių sričių, kurios pačios yra kompetentingos šioje srityje, atžvilgiu. Autonominių sričių kompetencija negali būti lemiamas veiksnys sprendžiant klausimą, kurios teritorijos turi būti priskirtos SAT. Kaip žinoma, teritorijų parinkimas turi būti pagrįstas moksliniais kriterijais⁵⁹.

57 — IBA 2000, t. 2, p. 18. Iš 778 puslapio aišku, kad Belgijai, Graikijai ir Airijai yra parinktas aukštesnis lygis nei IBA 89 ir dėl to sumažėjo regionų skaičių.

58 — Dėl to klysta Ispanijos vyriausybė: pagal IBA 2000, t. 2, p. 778, taip pat Prancūzijoje, turinčioje 22 regionus, naudojama NUTS antrasis lygis.

59 — Žr. nuorodas 15 išnašoje.

85. Komisijos argumentas, kad biogeografiniai regionai pagal Buveinių direktyvą nėra pagrįsti paukščių populiacija, bet visų pirma buveinių rūšių pasiskirstymu, yra aiškiai labiau susijęs su ornitologija, bet, nepaisant to, neesminis. Vargu ar paukščiai gali būti lyginami su Buveinių direktyva saugomomis rūšimis ir buveinėmis. Tačiau net jeigu biogeografiniai regionai specialiai nėra skirti paukščių apsaugai, jie, atrodo, turi glaudesnių sąsajų su paukščių apsauga nei administraciniai statistiniai teritoriniai vienetai.

86. Pati tarptautinė *BirdLife* pripažįsta, kad ornitologiniais tikslais nėra idealu remtis planavimu pagal NUTS, nes daugelis paukščių rūšių teikia pirmenybę vietovėms, kuriose mažas gyventojų tankumas. Tačiau NUTS pagrįstas gyventojų tankumu. Kuo mažesnis gyventojų tankumas, tuo didesni suformuojami regionai. Todėl tam, kad būtų užtikrintas regionų panašumas, kiekvienai valstybei narei parenkamas skirtingas lygis pagal NUTS.

87. Šis pagrindimas parodo faktinę rėmimosi NUTS vertę, kuri ornitologiniu atžvilgiu nesiskiria. Taip sukuriamas visose valstybėse narėse panašus orientacinis dydis, siekiant taikyti top 5 kriterijų. Šis kriterijus užtikrina iš dalies tolygų SAT pasiskirstymą Bendrijoje.

Tokio pasiskirstymo reikalaujama tam, kad SAT nebūtų sutelktos tam tikrose srityse, o bendrai sudarytų tinklą, daugiau ar mažiau tolygiai apimantį Bendriją.

88. Tolygiai apimti reikia ypač dėl ornitologinių priežasčių, nes tai užtikrina rūšių apsaugą visoje jų paplitimo teritorijoje. Rūšių geografinio paplitimo reikšmę parodo rūšies apsaugos būklės sąvoka pagal Buveinių direktyvos 1 straipsnio i punktą. Apsaugos būklę apibūdina poveikių atitinkamai rūšiai visuma, kuri gali turėti ilgalaikį poveikį jos populiacijos *paplitimui* ir gausumui. Nors ši sąvoka nėra tiesiogiai taikoma Paukščių direktyvai, ji iliustruoja mokslinį konsensumą, kuris turi būti esminis ir ornitologiniais pagrindais parenkant teritorijas pagal Paukščių direktyvą.

89. Tačiau jeigu orientaciniais dydžiais būtų pasirinkti didesni regionai, pavyzdžiui, Ispanijos pasiūlyti biogeografiniai regionai, tai esant vienodam pasirinktinų teritorijų skaičiui regione toks pasirinkimas lemtų mažesnę SAT skaičių. Tuomet tinklas būtų mažiau tankus. Be to, egzistuočių pavojus, kad šios SAT būtų pasiskirsčiusios mažiau tolygiai nei tos, kurios įsteigtos mažesnių regionų pagrindu. Pavojus taip pat egzistuočių, jeigu didesnių regionų atveju pasirinktinų terito-

rijų skaičius būtų padidintas. Abiem atvejais gali atsitikti, kad geriausios teritorijos bus sutelktos tam tikrose srityse, o kitos sritys, kurios kaip autonominiai regionai turėtų turėti penkias naujas teritorijas, nebūtų įtrauktos.

c) Dėl IBA ribų nustatymo

92. Galiausiai Ispanijos netenkina IBA ribų nustatymas. Ji skundžia, kad ribų nustatymas dažnai yra klaidingas, nes būtų apimami akivaizdžiai netinkami plotai, pavyzdžiui, gyvenvietės. Taip pat dažnai paaiškėja, kad IBA yra per didelės, t. y. vidutiniškai daug didesnės nei kitose valstybėse narėse.

90. Todėl, norint naudotis ne NUTS, o kitais orientaciniais regionais turėtų būti suformuluotas su tuo susijęs kriterijus taip, kad jo pagrindu būtų sukurtas panašus glaudžiai susijęs SAT tinklas. Žinoma, Ispanijos teritorija ornitologiniais pagrindais galėtų būti suskirstyta naudojant reikalingus mokslinius tyrimus, ir šiuo suskirstymu galima būtų pasinaudoti nustatant SAT⁶⁰. Tačiau Ispanija nedėjo pastangų šiam suskirstymui nustatyti ir rėmėsi tik biogeografiniais regionais, kurie nėra su autonominėmis sritimis palyginamas pagrindas vieningam tinklui sukurti.

93. Kaip paukščių apsaugos teritorijų parinkimas, taip ir jų ribų nustatymas turi būti pagrįstas ornitologiniais kriterijais, įtvirtintais Paukščių direktyvos 4 straipsnio 1 ir 2 dalyse⁶¹. Ispanija kritikuoja IBA ribų nustatymą, bet ne jas nustatant naudojamus kriterijus. Taigi, ji prieštarauja tik dėl jų taikymo ir dėl tuo tikslu naudojamų duomenų. Tačiau bendrų nuorodų, pavyzdžiui, į gyvenvietes, nepakanka tam, kad būtų korekčiai išnagrinėta ši kritika. Tam tikromis sąlygomis kai kurios rūšys yra priklausomos būtent nuo tokių buveinių. Taip pat neginčijama, kad gyvenvietėse suka lizdus stepinių pelėsakalių (*Falco naumanni*), kuriems kyla pavojus pasauliniu mastu, kolonijos.

91. Iš to išplaukia, kad Ispanija C.6 kriterijaus atžvilgiu taip pat neįrodė, kad IBA 98 inventorių nėra geriausias mokslinis dokumentas nustatant tinkamiausias paukščių apsaugai teritorijas.

94. Tačiau Ispanija yra teisingai pabrėžusi, kad Komisija dėl to, kad IBA tik iš dalies

60 — Pavyzdžiui, Vokietijoje nustatant pasiūlytas teritorijas Buveinių direktyvos tikslais yra naudojami vadinamieji pagrindiniai gamtinių zonų vienetai, kaip biogeografinių regionų Vokietijos dalių padaliniai.

61 — Sprendimo *Lappel Bank* (nurodytas 15 išnašoje) 26 punktas ir 2006 m. liepos 13 d. Sprendimas *Komisija prieš Portugaliją* (C-191/05, Rink. p. I-6853, 10 punktas).

apima SAT, prieštarauja savo argumentui kitame ieškinio punkte⁶², kur ji teigia, kad pritaria moksliniams autonominių Katalonijos, Valensijos, Galisijos ir Kastilijos-La Mančos sričių argumentams, jog jų SAT ribų nustatymas *kiekvienos atskiros* („cada una“) IBA atžvilgiu užtikrina Paukščių direktyvos laikymąsi. Komisija mini šį Ispanijos argumentą dublike⁶³, tačiau prieštaravimas nebuvo paaiškintas nei dublike, nei atsakant į klausimą per žodinę proceso dalį.

tose autonominėse srityse atžvilgiu yra neaišku, ar iš tiesų Komisija pareiškė kaltinimą. Todėl nėra galima nei tinkama gynyba, nei Teisingumo Teismo vertinimas.

95. Ši Komisijos ieškinio pagrindų santrauka netenkina Teisingumo Teismo procedūros reglamento 38 straipsnio 1 dalies c punkto reikalavimų. Pagal šią nuostatą, reikalaujama ieškinio pagrindų, kuriais remiamasi, santrauka turi būti pakankamai aiški ir tiksli, kad atsakovas galėtų tinkamai pasirengti gynybai, o Teisingumo Teismas – vykdyti savo kontrolę. Iš to išplaukia, kad faktinės ir teisinės aplinkybės, kuriomis grindžiamas ieškinys, turi būti išdėstytos aiškiai ir suprantamai⁶⁴. Tačiau dėl ieškinyje esančio prieštaravimo SAT, išsidėsčiusių IBA minė-

96. Taigi šiuo klausimu ieškinys yra nepriimtinas. Šis trūkumas sietinas su autonominėse Kastilijos-La Mančos, Katalonijos, Valensijos ir Galisijos srityse įsteigtomis SAT, apie kurias ieškinio pareiškimo metu buvo pra-
nešta Komisijai.

97. Todėl kaltinimas, kad tam tikrose teritorijose buvo įsteigtos per mažos specialios paukščių apsaugos teritorijos, turi būti toliau nagrinėjamas tik Andalūzijos, Balearų salų ir Kanarų salų atžvilgiu.

D — *Dėl atskirų autonominių sričių*

98. Galiausiai abi šalys pateikė savo argumentų dėl atskirų autonominių sričių. Šiuos argumentus reikia išnagrinėti kiekvieno šių regionų atžvilgiu.

62 — Ieškinio 183 punktas.

63 — Dubliko 33 punktas.

64 — 2003 m. sausio 9 d. Sprendimas *Italija prieš Komisiją* (C-178/00, Rink. p. I-303, 6 punktas); žr. taip pat mano 2005 m. gruodžio 15 d. išvados byloje *Komisija prieš Ispaniją* (medžioklė naudojant kilpas su stabdikliu) (C-221/04, Rink. p. I-4515) 25 punktą.

1. Dėl Andalūzijos

99. IBA 98 ir įsteigtų SAT Andalūzijoje palyginimo pagrindu Komisija pastebi, kad pasibaigus pagrįstoje nuomonėje nustatytam terminui 37 iš 60 IBA apskritai nebuvo apimtos SAT, kad 22 įsteigtos SAT tik iš dalies atitiko 23 IBA ir kad nepakankamai buvo apimtos įvairios rūšys, ypač Ispanijos iberinis erelis (*Aquila adalberti*), juodasis gandrai (*Ciconia nigra*), kuoduotasis laukys (*Fulica cristata*), marmurinė kryklė (*Mar-marionetta angustirostris*), stepinis pelėsakalis, sultonvištė (*Porphyrio porphyrio*), koralinis kiras (*Larus audouinii*), mažasis einis (*Tetrax tetrax*), didysis einis (*Otis tarda*), pievinė lingė (*Circus pygargus*) ir vanagiškasis erelis (*Hieraaetus fasciatus*). Apie vieno milijono hektarų plotas priskirtas SAT atitinka tik apie vieną trečdalį IBA apimamų plotų.

100. Ispanija neginčija šio kaltinimo. Todėl jį reikia laikyti priimtiniu. Vadinasi, visą ieškinį reikia patenkinti tiek, kiek jis susijęs su Andalūzija.

2. Dėl Balearų salų

101. Balearų salose iki nustatytos datos buvo įsteigta 40 SAT, užimančių iš viso 121 015 ha

plotą. Tačiau 20 IBA, užimančių iš viso 131 243 ha plotą, apimta tik 54 %. Komisija pareiškė kaltinimą ypač dėl to, kad rudasis peslys (*Milvus milvus*) buvo nepakankamai saugomas.

102. Ispanija prieštarauja tam, kad IBA 98 nustatytos teritorijos 1:2 500 000 masteliu nėra naudingos ir, be to, nebereikšmingos. Vis dėlto ji pripažįsta, kad rudasis peslys turėtų būti SAT saugomas geriau, ir šiuo tikslu, vykdydama rūšių saugojimo planą, ji įsteigė naujas SAT, o esamų SAT ribas nustatė iš naujo taip, kad 70 % rūšies būtų apsaugota.

103. Taigi Ispanija taip pat iš esmės pripažino Komisijos kaltinimus tiek, kiek jie susiję su Balearų salomis. Negalima įvertinti, ar nauja kompetentingų valdžios institucijų pateikta informacija iš tiesų priverstų suabejoti IBA 98 įrodomąją galia, nes tokia informacija Teisingumo Teismui nebuvo pateikta.

104. Taigi reikia patenkinti visą ieškinį tiek, kiek jis susijęs su Balearų salomis.

3. Dėl Kanarų salų

105. Kanarų salose iki nustatytos datos – be abejo, ir šiandienos – buvo įsteigtos 28 SAT, užimančios iš viso 211 598 ha plotą. Jos sudaro apie 59,5% 65 IBA, o tai atitinka 133 443 ha plotą. 23 IBA yra visiškai neapimtos SAT, o viena dalis likusių IBA – tik iš dalies. Komisija ypač pabrėžia nepakankamą šių rūšių apsaugą: rytinio einio (*Chlamydotis undulata*), maitgrifio (*Neophron percnopterus*), kanarinė kiauiliukės (*Saxicola dacotiae*), juodaspurnio lakštūno (*Cursorius cursor*) ir bulverijos (*Bulweria bulwerii*).

106. Ispanija pripažįsta, kad turi būti įsteigtos naujos SAT arba išplėtos esamos SAT. Tačiau kompetentingos valdžios institucijos, besiremamos moksliniais pagrindais, sutiktų ne su visų IBA visa apimtimi. Ispanijos vyriausybė, grįsdama šį argumentą, su atsiliepimu į ieškinį pateikė išsamų tyrimą apie visus IBA Kanarų salose, ne visiškai apimtus SAT, kurioje buvo paaiškinta remiantis kokia ornitologine informacija IBA turi būti priskirta SAT⁶⁵. Šio tyrimo Komisija neginčijo. Todėl jo turinį reikia laikyti priimtiniu ir dėl išlikusio nepriskyrimo jis yra naujesnis ir

tikslesnis įrodymas nei IBA 98. Vadinasi, kaltinimas dėl nepakankamo SAT steigimo gali būti palaikomas tik tiek, kiek pagal Kanarų salų studiją turėtų būti steigiamos arba išplečiamos SAT.

107. Todėl atsižvelgiant į šią sąlygą ieškinį reikia patenkinti tiek, kiek jis susijęs su Kanarų salomis.

4. Dėl Kastilijos-La Mančos

108. Ir Kastilijos-La Mančos atveju Komisija lygina įsteigtas SAT ir IBA 98 duomenis. Dešimt iš 39 IBA, kurių bendras plotas yra 261 000 ha, yra visiškai neapimtos, o likusios apimtos tik 32,3%. Ypač stepių paukščiai, t. y. stepinis pelėsakalis ir mažasis einis, yra saugomi dar nepakankamai.

109. Kaip jau konstatuota, kaltinimas dėl SAT, esančių IBA, ribų nustatymo yra nepriimtinas⁶⁶. Tačiau dešimties IBA, kuriose apskritai nėra SAT, atžvilgiu Ispanija trimis atvejais pripažino, kad SAT steigimas

65 — Atsiliepimo į ieškinį 11 priedas.

66 — Žr. 94 ir paskesnius punktus.

yra reikalingas, ir tikriausiai nuo tada tai įgyvendino⁶⁷. Ispanijai nepateikus paaiškinimų, negalima įvertinti, ar nuo IBA 98 nukrypstantis SAT ribų nustatymas pagrįstas ornitologiniais pagrindais. Tačiau dėl septynių IBA ir toliau kyla ginčai.

minimos rūšys, t. y. iberinis erelis, kuriam kyla pavojus pasauliniu mastu, juodasis gandras, vanagiškasis erelis, kilnūs erelis (*Aquila chrysaetos*), palšasis grifas (*Gyps fulvus*), maitvanagis ir sakalas keleivis (*Falco peregrinus*).

110. Ispanija atsisako steigti SAT penkiose iš šių IBA, nes Kastilijos-La Mančos teritorijoje yra tik mažos jų dalys. Ji tvirtina, kad šios dalys neturi jokios savarankiškos ornitologinės reikšmės ir dėl to neturėtų būti priskirtos SAT.

112. Dėl IBA Nr. 185 „San Clemente-Villarrobledo“ Ispanija ginčija, kad jos 103 000 ha teritorija yra per didelė. Apimamos stepinio pelėsakalio, didžiojo einio, baltapilvės smiltvištės (*Pterocles alchata*) ir mažojo einio populiacijos yra palyginti mažos.

111. Tačiau šis argumentas neįtikina. Ta aplinkybė, kad tinkamiausia tam tikrų rūšių apsaugai teritorija nusidriekusi per skirtingų regionų teritoriją, nepateisina tam tikrų teritorijų dalių neįtraukimo. Jei šios dalys yra integrali bendros teritorijos dalis, jose taip pat turėtų būti įsteigtos SAT, nes kitaip šiuose plotuose būtų galima imtis nekontroliuojamų priemonių, kurios pakenktų visai teritorijai. Be to, Komisija pastebėjo ir jai niekas neprieštaravo, kad mažiausiai dviejose aptariamose teritorijų dalyse per I priede

113. Šis argumentas neįtikina todėl, kad teritorija buvo įtraukta į IBA 98 ne tik dėl to, kad ji buvo viena iš penkių geriausių teritorijų, bet ir dėl to, kad joje telkiasi reikšminga rūšių, kurioms kyla pavojus pasauliniu ir Europos mastu, populiacija. Todėl tam tikru atveju prieštaravimai gali pateisinti skirtingas ribas, bet ne visišką atsisakymą steigti SAT.

114. Atitinkamai bylos nagrinėjimo Teisingumo Teisme metu Ispanija įsteigė to paties pavadinimo SAT, bendrai užimančią mažiau-
siai 10 677,81 ha plotą, ir tuo iš esmės pripažino, kad ir ši teritorija turėjo būti

67 — Kalbama apie IBA Nr. 78 „Puebla de Beleña“, IBA Nr. 183 „Hoces del río Mundo y del río Segura“ ir IBA Nr. 189 „Parameras de Embid-Molina“.

priskirta SAT. Kadangi Ispanija nenurodė jokių šių ribų nustatymo pagrindų, negalima įvertinti, ar ornitologiniu atžvilgiu ribos buvo nustatytos teisingai.

115. Galiausiai Ispanija ginčija SAT steigimą IBA Nr. 199 „Torijos“, užimančioje iš viso 28 600 ha plotą, nes 150–200 didžiųjų einių populiacija palyginti su visa autonominėje srityje esančia populiacija – apie 3000 individų, – yra nedidelė. Tačiau šiuo atžvilgiu pabrėžtina rūšies, kuriai kyla pavojus pasauliniu mastu, buvimo europinė reikšmė. Šis buvimas keliariopai viršija reikšmingos populiacijos Ispanijai jau padidintą 50 individų ribą. Be to, IBA 98 taip pat apima reikšmingą 1200 mažųjų einių, kuriems kyla pavojus pasauliniu mastu, buvimą, kai riba yra 200 individų. Todėl šios teritorijos priskyrimas SAT, atrodo, yra būtinas.

116. Kiek Komisija skundžia IBA 98 pagrindu nepakankamą stepinio pelėsakalio ir mažojo einio apsaugą, iš to, kas paminėta pirmiau, aišku, kad dėl abiejų rūšių turi būti steigiamos papildomos SAT.

117. Atsižvelgiant į pavojų, kylantį mažajam einiui, Ispanija negali sėkmingai remtis sunkumais, kylančiais dėl jų didelio mobilumo, menko prisirišimo prie tam tikros vietovės, skirtingų buveinių poreikių skirtingu metų laiku ir tikslaus populiacijos įvertinimo nebuvimo. Ispanija turi kovoti su šiais sunkumais, atlikdama papildomus tyrimus ir priskirdama pakankamai dideles teritorijas SAT atitinkamai lanksčiai administruodama, nes kitaip tektų nuogąstauti, kad šios rūšys neišnyktų.

118. Taip pat būtų klaidinga nuostata, kad stepinio pelėsakalio kolonijos gyvenvietėse negalėtų būti priskirtos SAT. Jeigu stepiniai pelėsakaliai gyvena šiose buveinėse, tai tiksliai šiose vietose yra būtina apsauga, steigiant SAT. Tik taip gali būti užtikrinta, kad, pavyzdžiui, ėmusis miestų planavimo priemonių nebūtų išvyti stepiniai pelėsakaliai. Be to, su miestų plėtra susiję interesai neleidžia atsisakyti steigti SAT, nes, kaip žinoma, steigti SAT negali trukdyti ekonominiai ir socialiniai pagrindai. Jei šios priemonės svarbesnės už stepinio pelėsakalio apsaugos interesus, jos turėtų būti įgyvendinamos pagal Buveinių direktyvos 6 straipsnio 4 dalį, t. y. nesant alternatyvių sprendimų ir priemonių reikalingas kompensacines priemones.

119. Todėl visi Ispanijos prieštaravimai dėl IBA Kastilijoje-La Mančioje, kuriose nebuvo įsteigtos jokios SAT, yra atmestini. Taigi šia apimtimi Komisijos ieškinį reikia patenkinti.

SAT, atžvilgiu IBA 98 nėra įtraukta nei juodakaktė medšarkė, nei kurtinys, nei riestasnapis viefersys, nei rudasparnė dirva-kregždė. Todėl šių rūšių atžvilgiu nebuvo nustatytas nepakankamas SAT įsteigimas.

5. Dėl Katalonijos

120. Katalonijos atžvilgiu Komisija IBA 98 taip pat lygino su faktiškai įsteigtomis SAT ir priėjo išvados, kad 10 iš 21 IBA yra visiškai neapimtos SAT, o likusios yra apimtos tik iš dalies ir dėl to tam tikros iš 62 Katalonijoje besiveisiančių paukščių rūšių, numatytų I priede, rūšys yra saugomos SAT nepakankamai: juodakaktė medšarkė (*Lanius minor*), kurtinys (*Tetrao urogallus*), kuoduotasis kormoranas (*Phalacrocorax aristotelis*), mažasis einis (*Tetrax tetrax*), pilkoji starta (*Melanocorypha calandra*), riestasnapis viefersys (*Chersophilus duponti*), žalvarnė (*Coracias garrulus*), trumpapirštis viefersys (*Calandrella brachydactyla*) ir rudasparnė dirva-kregždė (*Glareola pratincola*).

121. Kaip jau yra konstatuota, kaltinimas dėl SAT, įsteigtų IBA, ribų nustatymo⁶⁸ yra nepriimtinas. Likusių 10 IBA, kurių neapima

122. Be to, Ispanija ginčija ieškinio priimtinumą dėl nurodytų paukščių rūšių, nes nėra aišku, kurioms rūšims turi būti steigiamos papildomos SAT. Komisija mini 62 rūšis, numatytas I priede, o pagal Katalonijos teisę turi būti saugomos 73 rūšys. Be to, vykstant ikiteisminei procedūrai Komisija ne visada minėjo tas pačias rūšis.

123. Tačiau šį prieštaravimą reikia atmesti. Pirmiausia Ispanija neteisingai supranta paukščių rūšių paminėjimą. Nors Komisija mini 62 rūšių, numatytų I priede, skaičių Katalonijos atžvilgiu, nepakankamą SAT įsteigimą ji įrodinėja tik dėl pirmiau aiškiai išvardytų rūšių. Bent jau netiesiogiai šios rūšys buvo nagrinėjamos vykstant ikiteisminei procedūrai, nes Komisija visada rėmėsi IBA 98, o šios rūšys pagrįstos IBA 98 ir SAT Katalonijoje skirtumais.

68 — Žr. 94 ir paskesnius punktus.

124. Antra, Ispanija pastebėjo, kad keleta IBA jau buvo pasiūlytos kaip Bendrijos svarbos teritorijos pagal Buveinių direktyvą. Tačiau teisine prasme tokie pasiūlymai negali pakeisti SAT steigimo trūkumo, nes SAT steigimas remiasi Paukščių direktyvos 4 straipsniu, o teritorijų pasiūlymas remiasi Buveinių direktyvos 4 straipsniu, t. y. skirtingomis normomis su skirtingais teisiniais padariniais.

tik nacionalinėmis apsaugos kategorijomis laikomos tik tokios kitos priemonės, kurios negali pakeisti SAT steigimo⁷⁰.

126. Galiausiai Ispanija triplike Katalonijos atžvilgiu pirmą kartą analizuoja IBA 98 remdamasi moksliniu pagrindu. Ji lygina IBA 98 duomenis apie rūšių buvimą IBA su duomenimis apie esamą visą populiaciją Katalonijoje remiantis perinčių paukščių atlasu, grindžiamu stebėjimais nuo 1999 iki 2002 metų. Tačiau šie skaičiai palygintini ribotai, nes visa paukščių populiacija visoje Katalonijoje paprastai yra didesnė nei populiacija IBA.

125. Triplike Ispanija remiasi tuo, kad dauguma buveinių, kurios dar nėra priskirtos SAT, yra saugomos pagal regioninę teisę vykdamai svarbių teritorijų planą arba kaip ypač saugomos gamtos teritorijos. Nepaisant klausimo, ar tokios apsaugos pakanka SAT apsaugos reikalavimams patenkinti, tai nepateisina atsisakymo steigti SAT. Paukščių direktyvos 4 straipsnio 1 ir 2 dalys reikalauja steigti SAT, kad teritorijos pagal 3 dalį būtų įtrauktos į Europos tinklą. Šiame tinkle apsaugos kokybė yra garantuota europinėmis normomis. Todėl Teisingumo Teismas yra nusprendęs, kad kitomis priemonėmis negali būti išvengta pareigos steigti SAT⁶⁹. Taip pat

127. Taigi naujesni skaičiai tik keturių rūšių, kurios yra reikšmingos šioje byloje konkrečioms IBA, atžvilgiu, rodo, kad IBA 98 skaičiai yra aukštesni nei vėlesnių stebėjimų, t. y. jūrų kregždėi (*Hydrobates pelagicus*) (0–10 vietoj 5–15 porų), didžiajam baubliui (*Botaurus stellaris*) (1–5 vietoj 8–11 porų), pievinei lingei (5–10 vietoj 15–20 porų), juodapilvei smiltvištei (*Pterocles orientalis*) (5–10 vietoj 10 porų). Iš to nėra aišku, kad IBA 98 duomenų pagrindas buvo nepakankamas, bet daugių daugiausia reiškia, kad

69 — Žr. 21 punktą.

70 — Sprendimo *Lauteracher Ried* (nurodytas 29 išnašoje) 48 punktas.

šios Katalonijoje labai retos rūšys yra ant išnykimo ribos ir dėl to joms reikia ypatingos apsaugos.

vo Katalonijos SAT, t. y. jūrų kregždėi ir kuoduotajam kormoranui. Todėl ir šis argumentas netinka Komisijos argumentui paneigti.

128. Be to, visa rūšių, pasitaikančių dešimtyje IBA, esančių bylos dalyku, populiacija yra didesnė nei IBA 98 nurodyta populiacija. Keliais atvejais yra apimama tik dalelė visos populiacijos IBA, pavyzdžiui, tulžio (*Alcedo atthis*), kurio 20–30 porų pasitaiko IBA, atveju iš viso užfiksuota populiacija nuo 1 009–1 420 porų arba vakarinio vieversio (*Galerida theklae*) atveju, kai IBA pasitaikančių 100–200 porų labai skiriasi nuo 7 300–18 400 porų. Taigi šis palyginimas nereiškia, kad nereikia steigti papildomų SAT, bet veikiau parodo, kad turi būti įsteigta daugiau SAT, nei nurodyta IBA 98.

129. Be to, Ispanija pateikia lentelę, kurioje pavaizduota, kokios rūšys yra apimamos SAT. Ispanija pabrėžia, kad SAT Katalonijoje iš dalies apima didesnes populiacijos dalis nei IBA 98. Tiesa, Ispanija taip pat paaiškina, kad 16 rūšių nebuvo tinkamai įtrauktos į IBA 98. Šios rūšys pasitaiko 9 iš 10 IBA, esančių bylos dalyku. Be to, paskutinis IBA (Nr. 138 „Islas Medas“) leidžia apsaugoti mažiausiai dvi labai retas rūšis, kurių iki šiol nepasitaikydav

130. Taigi Ispanija negalėjo paneigti Komisijos kaltinimų dėl IBA, kuriose neįsteigta nė viena SAT Katalonijoje. Šią Komisijos ieškinio dalį reikia patenkinti.

6. Dėl Galisijos

131. Dėl Galisijos Komisija konstatavo, kad 3 iš 11 IBA nėra priskirtos SAT, o kelios likusios yra priskirtos SAT tik iš dalies. Iš viso tik 10 % IBA apimtų teritorijų yra priskirtos SAT. Todėl didysis baublys, pievinė lingė, vanagiškasis erelis, kurtinys, mažasis einis, vapsvaėdis (*Pernis apivorus*) ir iberiniai kurapkų porūšiai (*Perdix perdix hispaniensis*) nėra pakankamai saugomi.

132. Kaip jau nustatyta, kaltinimas dėl SAT, išsidėsčiusių IBA, ribų nustatymo⁷¹ yra

71 — Žr. 94 ir paskesnius punktus.

nepriimtinas. Dėl likusių 3 IBA, kurių visiškai neapima SAT, į IBA 98 neįtrauktas nei didysis baublys, nei vanagiškasis erelis arba vapsvaėdis. Todėl šių rūšių atžvilgiu trūksta įrodymo, kad teritorijos priskirtos SAT nepakankamai.

135. Kaip jau yra nustatyta, kaltinimas dėl SAT, išsidėsčiusių IBA, ribų nustatymo⁷² yra nepriimtinas. Likusių penkių IBA, kurių visiškai neapima SAT, atžvilgiu į IBA 98 įtrauktas tik vanagiškasis erelis. Todėl likusių rūšių atžvilgiu trūksta įrodymo, kad įsteigta nepakankamai SAT.

133. 86 % vienos iš trijų likusių IBA ploto buvo priskirta SAT, o dvi kitos tuo metu rengiamos studijos pagrindu turėjo iš dalies būti priskirtos SAT. Todėl likusių Komisijos kaltinimo dalį Ispanija iš esmės pripažino ir bent jau iš esmės neginčijo IBA ribų. Todėl ieškinį reikia patenkinti tiek, kiek jis susijęs su IBA Galisijoje, kurių dar visiškai neapima SAT.

136. Dėl Valensijos Ispanija neginčija ieškinio, bet praneša apie naujų SAT įsteigimą. Todėl ieškinį reikia patenkinti tiek, kiek jis susijęs su IBA Valensijoje, kurių visiškai neapima SAT.

E — Išvada

7. Dėl Valensijos

134. Dėl Valensijos Komisija mini 5 iš 21 IBA, kurių visiškai neapima SAT, kelios likusios yra priskirtos SAT tik iš dalies. Todėl didysis baublys, geltonasis garnys (*Ardeola ralloides*), marmurinė kryklė, baltagalvė stačiauoodegė (*Oxyura leucocephala*), kuoduotasis laukys, pievinė lingė ir vanagiškasis erelis nėra pakankamai saugomi.

137. Ispanija autonominėse Andalūzijos, Balearų salų, Kanarų salų, Kastilijos-La Mančos, Katalonijos, Galisijos ir Valensijos srityse neįsteigė pakankamai specialios paukščių apsaugos teritorijų. Autonominėse Andalūzijos, Balearų salų ir Kanarų salų srityse ji įsteigė per mažos apimtys specialios paukščių apsaugos teritorijas.

⁷² — Žr. 94 ir paskesnius punktus.

V — Dėl bylinėjimosi išlaidų

138. Pagal Procedūros reglamento 69 straipsnio 2 dalį pralaimėjusiai šaliai nurodoma padengti bylinėjimosi išlaidas, jei laimėjusi šalis to prašė. Nagrinėjamoje byloje Ispanijai įvykdžius Komisijos reikalavimus, pastaroji atsisakė ieškinio vienos iš autonominių sričių atžvilgiu. Atsižvelgiant į tai ir kadangi trijų autonominių sričių atžvilgiu Komisija visiškai laimėjo bylą, Ispanija turi padengti bylinėjimosi išlaidas.

139. Tačiau kadangi keturių kitų autonominių sričių atžvilgiu didelė ieškinio dalis turi būti atmesta, išlaidos šiuo atžvilgiu turi būti paskirstytos.

140. Todėl Ispanija turi padengti tris ketvirtadalius savo išlaidų bei tris ketvirtadalius Komisijos išlaidų, o Komisija turi padengti vieną ketvirtadalį Ispanijos išlaidų bei vieną ketvirtadalį savo išlaidų.

VI — Išvada

141. Todėl siūlau Teisingumo Teismo pripažinti, kad:

1. Siekdama suteikti apsaugą visoms 1979 m. balandžio 2 d. Tarybos direktyvos 79/409/EEB dėl laukinių paukščių apsaugos I priede išvardytoms paukščių rūšims bei minėtame priede nenurodytoms migruojančioms rūšims

— autonominėse Andalūzijos, Balearų salų, Kanarų salų, Kastilijos-La Mančos, Katalonijos, Galisijos ir Valensijos srityse neįsteigusi pakankamai specialios paukščių apsaugos teritorijų ir

- autonominėse Andalūzijos, Balearų salų ir Kanarų salų srityse įsteigusi per mažos apimtys specialios paukščių apsaugos teritorijas,

Ispanijos Karalystė neįvykdė įsipareigojimų pagal šios direktyvos 4 straipsnio 1 ir 2 dalis.

2. Likusią ieškinio dalį atmesti.
3. Ispanijos Karalystė padengia tris ketvirtadalius savo išlaidų bei tris ketvirtadalius Komisijos išlaidų, o Komisija padengia vieną ketvirtadalį Ispanijos išlaidų bei vieną ketvirtadalį savo išlaidų.